

SPOL:n esitys vapaavalintaisen orientoivan harjoittelun sisällyttämisestä psykologian opintoihin

Mikä on orientoiva harjoittelu ja miksi se olisi hyödyllinen?

Orientoivalla harjoittelulla (nimi Jyväskylän yliopiston opetussuunnitelmasta) tarkoitetaan psykologian aineopintovaiheeseen sijoittuvaa lyhyttä harjoittelujaksoa psykologian sovellusalueella. Kyseessä ei ole tutkintoon jo kuuluvan psykologin ohjaaman harjoittelun tapainen jakso, vaan työelämään tutustumiskurssi, jonka aikana opiskelija pääsee seuraamaan ammatissa toimivien työskentelyä sekä harjoittelemaan vuorovaikutustilanteita asiakkaiden kanssa.

Orientoiva harjoittelu tarjoaa opiskelijalle mahdollisuuden päästä tutustumaan työelämään ja selventää käsitystä siitä, mitä psykologian maisterin tutkinnolla voi tehdä. Lyhytkin työssäolojakso voi auttaa opiskelijaa selkeyttämään omia kiinnostuksen kohteitaan ja tätä kautta suunnittelemaan opintojaan toimivasti ja sisäisen motivaation ohjaamana. Tavoitteiden selkeys ja hyvä motivaatio voivat puolestaan lisätä opiskeluintoa, ylläpitää hyvinvointia ja edistää opintojen valmistumista tavoiteajassa. Työelämän kulkiessa mukana jo opintojen varhaisemmasta vaiheesta alkaen opiskelijan ammatti-identiteetin kehitys ja työssä toimivien psykologien joukkoon integroituminen tehostuu.

Orientoivasta harjoittelusta on apua myös psykologian maisterin tutkintoon pakollisena kuuluvan harjoittelun kanssa. Etsiessään orientoivaa harjoittelupaikkaa opiskelija ottaa itse yhteyttä työantajiin ja käy läpi harjoittelupaikan hakuprosessin, jolloin hän saa käytännön harjoitusta harjoittelupaikan hakua varten. Harjoittelupaikan etsimisen helpottumisen lisäksi orientoiva harjoittelu vähentää pitkään harjoitteluun menoon liittyvää stressiä, kun kokemuksesta vuorovaikutuksesta asiakkaiden kanssa on jo. Orientoivan harjoittelun käyneellä opiskelijalla on siis paremmat valmiudet ja vähemmän stressiä ja pelkoja pakolliseen harjoitteluun mennessään. Liitteessä 1 on koottu tuloksia Jyväskylän psykologian opiskelijoille tehdystä orientoivaa harjoittelua koskevasta kyselystä.

Osaamistavoitteet ja mahdolliset toteutustavat

Orientoivan harjoittelun osaamistavoitteisiin kuuluisivat työelämään ja työnhakuun tutustuminen psykologian sovellusalueilla sekä vuorovaikutustaitojen harjoittelu asiakastilanteissa. Jyväskylän, Tampereen ja Helsingin yliopistoissa on ollut käytössä jonkin muotoinen tutkimus- tai käytännön harjoittelujakso aineopintovaiheessa, joten toimivia käytäntöjä orientoivan harjoittelun tyyppiselle kurssille on jo olemassa.

Orientoiva harjoittelu ei olisi pakollisen harjoittelun kaltaista psykologin työtä ja ohjaajan ei olisi välttämättä oltava psykologi. Kyseessä olisi siis vapaavalintainen harjoittelujakso, jonka paikan opiskelija hakisi itse ja hyväksyttäisi oppiaineen määrittämällä tentaattorilla ennen harjoitteluun menoa. Harjoittelu kestäisi tietyn tuntimäärän ja sen voisi suorittaa joko yhdessä tai useammassa paikassa. Suoritusmerkinnän saadakseen opiskelijan tulisi toimittaa harjoittelupaikan antama todistus ja esimerkiksi oppimispäiväkirja tai muu kirjallinen raportti harjoittelustaan tentaattorille. Liitteessä 1 on kuvauksia tämän tyylisten harjoittelujen opetussuunnitelmaan kirjatusta osaamistavoitteista ja suoritustavoista eri yliopistoissa.

LIITE 1 Orientoivaa harjoittelua koskevan kyselyn tulokset

Vastauksien koonti: Sanna Kinnunen

Toteutettu nettikyselynä Jyväskylän psykologian opiskelijoiden piirissä 23.8. – 15.9.2011
41 vastaajaa

Väittämämuotoisten kyselyjen vastaukset asteikolla 1 (Täysin eri mieltä) – 5 (Täysin samaa mieltä)

Avointen vastausten perässä sulkeissa vastauksen antaneiden lukumäärä

Harjoittelupaikat

(6 puuttuvaa vastausta mutta osa vastaajista ollut useammassa paikassa)	
Psykiatrinen sairaala, sairaalan poliklinikka tai osasto (esim. neurologia)	16
Sairaanhoitopiirin psykologiyksikkö, alueellinen erikoistyöryhmä, sairaanhoito	10
Perheneuvola	5
Koulu	3
Työ- ja organisaatiopsykologian yritys	3
Yliopisto, tutkimusyksikkö	2
Leiri (ohjaaja)	1
Kriisikeskus	1
Auttava puhelin	1

Väittämät ja niihin liittyvät jatkokysymykset

Ka, kh

Orientoiva harjoittelu motivoi minua opiskelemaan. 4.5, 0.9

Miten?

Kosketus käytäntöön ja psykologian toimintakenttään tutustuminen motivoivat (12)

Opintojen tarkoitus valkeni paremmin (myös teoriaopintojen merkitys) (7)

Varmuus ammatinvalinnan oikeudesta/vääryydestä lisääntyi (4)

Jo opittujen ja opeteltavien asioiden huomaaminen ja taitojen soveltaminen motivoi (2)

Orientoiva harjoittelu auttoi minua selkiyttämään kiinnostuksen kohteitani. 4.0, 1.0

(2 puuttuvaa vastausta)

Miten ne selkenivät tai jäivät selkenemättä?

Itselle sopivat tai sopimattomat psykologian sovellusalueet selkenivät (15)

Pääsi tutustumaan tietyn sovellusalueen työhön (8) mutta vain yhdessä paikassa ollessa ei päässyt vertailemaan erilaisia työnkuvia (2)

Mielenkiinnon kohteita tuli lisää (6), mikä saattoi myös sekoittaa (2)

Omat odotukset ja tavoitteet muuttuivat realistisemmiksi (1)

Ei saanut monipuolista kuvaa työstä työnkuvan suppeuden takia (1)

Harjoittelupaikan hankkiminen antoi minulle valmiuksia työnhakuun tulevaisuudessa.

3.5, 1.2

Ka, kh

4.6, 0.8

Asiakastilanteet olivat mielestäni opettavaisia.

Mitä jäi mieleen?

Psykologin käytännön työtavat ja menetelmien käyttö (6)

Työhön kertyneet valmiudet ja onnistumiskokemukset omasta osaamisesta (3)

Asiakastilanteiden vuorovaikutuksen seuraaminen sekä omasta että muiden näkökulmasta ja vuorovaikutukseen osallistuminen (3)

Kokeneen työntekijän seuraaminen aidoissa asiakastilanteissa (4)

Eri asiakasryhmien ja työympäristöjen erityispiirteet (3)

Ei päässyt asiakastilanteisiin harjoittelijoiden määrän takia (1)

Olisi toivonut enemmän opastusta työnkuvaan (1)

Orientoiva harjoittelu on mielestäni hyödyllinen osa opintoja.

5.0, 0.2

Voisin suositella orientoivaa harjoittelua muidenkin yliopistojen opetusohjelmiin. 5.0, 0

Muut kommentit

Orientoiva harjoittelu tärkeä osa opintoja käytännön kosketuksensa vuoksi (10), jota liian vähän opinnoissa (4)

Saa hyödyllisiä kontakteja kentälle (esim. loppuvaiheen harjoittelun paikat) ja valmiuksia työelämään (6)

Hyvä, että harjoittelu-aikaa on pidennetty (2) mutta harjoittelu-aikaa ja/tai jakson aikana käytävien paikkojen määrää voisi lisätä edelleen (6) vs. juuri sopiva aika entisellään (75 h) (1)

Auttaa kiinnostuksen kohteiden selventämisessä ja opintojen suunnittelussa (4)

Lisää opiskelumotivaatiota (3)

Lisätietoa orientoivasta harjoittelusta sekä itselle (esim. paikat) että kentälle (mitä orientoiva harjoittelu on?) (2)

Todella hyvä kurssi, vaikka suoritustapoja useita (1)

Olisi ollut mielenkiintoista nähdä asiakastilanteita (1)

Orientoiva harjoittelu pakolliseksi (1)

Pikkupaikkakunnat kiinnostavia suositeltavia orientoivan harjoittelun paikkoja (1)

LIITE 2 Orientoivaa harjoittelua vastaavien kurssien suoritustapoja eri yliopistoissa

Jyväskylä

PSY A 320 Orientoiva harjoittelu 5op

Osaamistavoitteet: Opintojakson suoritettuaan opiskelija tuntee yhden tai useamman psykologian ammatin sovellusalueen tai moniammatillisen yhteistyökumppanin. Opiskelija osaa soveltaa oppimiaan vuorovaikutustaitoja asiakastilanteissa.

Sisältö: Tutustuminen psykologin ammattiin ja yhteistyökumppaneihin.

Opetusmuoto: Harjoittelu (125t) opiskelijan itse valitsemalla ja hankkimalla harjoittelupaikalla. Harjoittelupaikalla tehtävän työn tulisi liittyä psykologian sovellusalueisiin (esim. kuntoutuspsykologia, työ- ja organisaatiopsykologia, kasvatuspsykologia, terveyden ja mielenterveyden psykologia, neuvonta ja psykoterapia). Harjoittelu ei ole psykologin työtä eikä harjoittelupaikassa tarvitse olla psykologia. Siihen tulee kuulua erilaisten asiakastilanteiden seuraamista tai suorittamista. Harjoittelu voidaan suorittaa yhdessä tai useammassa paikassa, osa-aikaisena tai kokopäiväisesti niin että se sopii opiskelijan muihin opintoihin joustavasti. Ennen harjoittelun aloittamista opiskelijan tulee sopia harjoittelupaikan soveltuvuudesta opintojakson tentaattorin kanssa. Oppimiskokemukset raportoidaan oppimispäiväkirjana.

Rajoitukset: Vain pääaineopiskelijoille

Tampere

PSYKA13 Harjoittelu 1: Tutkimusharjoittelu (4 op)

Osaamistavoitteet

Opiskelija oppii jakson aikana ammatillisia tai tutkimuksellisia perustaitoja.

Sisältö

Jakson aikana suoritetaan 80 t työtehtäviä psykologiaa soveltavassa työpaikassa tai laitoksen tutkimusryhmässä.

Vaadittavat opintosuoritukset

Työharjoittelu - Työtehtävät (80 t) jaksosta vastaavan opettajan ohjeiden mukaan. Vaaditaan työtodistus harjoittelusta.

Arviointi

Hyväksytty/hylätty.

Suosittelut suoritusajankohdat

Voi suorittaa milloin tahansa aineopintojen aikana (2. tai 3. opintovuosi).

Kokonaisuudet johon opintojakso kuuluu

Psykologian laitos, Psykologin ammattityö I (Psykologia)

Helsinki

PSY491 Tutkimusharjoittelu I 3-10 op

Tavoite: Opiskelija perehtyy aidossa tilanteessa tutkimustyön eri vaiheisiin.

Suoritustapa: Aktiivinen osallistuminen laitoksen hyväksymän tutkimusryhmän työhön

Arviointi: Hyväksytty / hylätty